

TAJANA JAKLENEC

POSTAMENTI – NENAD FABIJANIĆ

MONOGRAFIJA I IZLOŽBA, 29. 6. – 28. 8. 2016.

STUDIO „JOSIP RAČIĆ” MODERNE GALERIJE, ZAGREB, MARGARETSKA 3

POSTAMENTI – NENAD FABIJANIĆ

MONOGRAPHY AND EXHIBITION, 29TH JUNE – 28TH AUGUST 2016

”JOSIP RAČIĆ” STUDIO, MODERN GALLERY, ZAGREB, MARGARETSKA 3

The exhibition *Postamenti*, accompanied by its lavishly illustrated catalogue, shows only a tiny segment of Professor Nenad Fabijanić's prolific body of work. Here are presented his works realized through his collaboration and dialogue with the artists, the city and the heritage. This exhibition encapsulated the essence of his professional experience gained through a close collaboration with artists Ivo Šebalj, Josip Vaništa, the architect Neven Šegvić and the renowned choreographer Milko Šparemblek. The exhibition included eleven exhibits arranged in a minimalist two-room space linked with the niche for the cross made by Ivo Šebalj with whom he designed the medal for the Neven Šegvić award. Two rooms were filled with postaments for drawings by Josip Vaništa, outstanding filigree silver works and parts for the confessional of the Church of the Blessed Augustin Kazotic, and the eaves of the Archaeological park Principij in Rijeka. The exhibits, produced in collaboration with architects and designers, cover architecture, design, set design and various drawings.

Katalog:
Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet
UPLiZM Plus d.o.o., Zagreb, 2016.

Str. 127
[35/23,5 cm, kolor, tvrdi uvez]

Urednica: Nela Gubic
Dizajn kataloga: Špela Drašlar, Toni Kancilja
Prijelom, render crteži: Ema Goricki
Lektura: Mirjana Ostoja
Prijevod: Karmela Cindrić
Tisak: Printera grupa d.o.o., Sv. Nedjelja

ISBN 978-953-8042-17-1
CIP 933593

Krajem lipnja 2016. godine u studiju „Josip Račić” u Margaretskoj ulici u Zagrebu ostvarena je i siroj javnosti predstavljena samostalna izložba arhitekta i profesora Nenada Fabijanića – *Postamenti*. Izložba *Postamenti*, kao i istoimena prateća, bogato opremljena monografija, pregled je samo jednoga segmenta bogatog opusa profesora Nenada Fabijanića – njegova suradničkog angažmana i dijaloga s umjetnicima, gradom i baštinom. Ova je izložba esencija njegova profesionalnog iskustva koje je stjecao kroz suradnju s bliskim mu ljudima poput slikara Ive Šebalja i Josipa Vanište, arhitekta Nevena Šegvića te proslavljenoga koreografa Milka Šparembleka. Fabijanić – kao osobiti poštovatelj slikara Ive Šebalja i Josipa Vanište te koreografa Milka Šparembleka – svjesno se podvrgava vizijama i univerzumu bliskih mu stvaratelja. Pritom se nenametljivo i ne previše razigrano prilagođava potrebama i zadatku djela na koje se njegov zahvat u postavu odnosi. Pronicanjem u besprijeekornost njihovih djela i djelatnosti Fabijanić se stavlja u službu naglašavanja njihovih dometa i specifičnosti. Fabijanićevi postamenti uvijek su u dijalogu s konkretnim stvarima koje treba izložiti i s konkretnim ambijentima u koje se trebaju uklopiti. Bilo da je riječ o mjesnom trgu ili o kazališnoj sceni, o galerijskom kutku ili o muzejskoj zgradi, uvijek je trebalo naći pravi ko-

relativ željene predstave ili predstavljanja, a pritom sačuvati mjeru isticanja objekta.

Kao što je povjesničar umjetnosti Tonko Maroević u svome uvodnom tekstu monografije rekao, osim promišljanja odnosa i rasporeda slika, kipova ljudi i likova u određenim prostornim okolnostima, Nenad Fabijanić stvara i nove specifične predmete – *postamente*. Načinjeni su sa svrhom da izloženi objekt, podloga neke scenske akcije ili prostor dođe do izražaja i dobije na vidljivosti i značenju. U prenesenom smislu oni pretpostavljaju Fabijanićevo stajalište prema izloženom te na taj način oslikavaju njegov odnos prema umjetniku, djelu i prostoru. Fabijanić ne želi da se postament shvaca kao monument, nego kao argument u boljoj, primjerenijoj prezentaciji traženih objekata i, općenito, u cjelovitoj, domišljenoj artikulaciji prostora za koji je namijenjen.

Zagrebačkoj publici Fabijanić se predstavio kroz jedanaest eksponata raspoređenih u minimalističkom dvodijelnom prostoru povezanom nišom za križ Ive Šebalja – križ kojem je Šebalj želio dati slikarski smisao, da ne bude oltaran, da ne bude blasfemičan i jeftin. U suradnji sa Šebaljem radio je i specifičan postament – drvenu kutijicu za medalju nagrade „Neven Šegvić”, ostvarivši tako dolično ležište, pravo postolje za prezentaciju nagrad-

ne medalje. S istom pažnjom i senzibilitetom izrađuje Počast i ures malog mjerila – filigransku bravuru od srebra izloženu, dakako, u sklopu postamenta.

Daleko najopsežniji suradnički korpus Fabijanić je ostvario djelujući kao autor postava i postamenata za čitav niz izložaba slikara Josipa Vanište. Za ovu je priliku izložio njegov križ u padu, Van Goghovu postelju u St. Remyju (verzija u mramoru i verzija u oniksu) te pisma Radoslava Putara Josipu Vaništi, opredmećujući tako nekoliko Vaništinih crtačkih skica u čvrste materijale. Lekciju prostorne iluzije, varljiva i obrnuta odnosa blizine i dubine dao je pak realizacijom Vaniština nacrt za stol s trapezoidnom gornjom pločom, nazvan „Ukidanje perspektive”. Još od doba studija razvio se ovaj odnos pun poštovanja i razumijevanja, u vrijeme kad je slikar bio nastavnikom mladome arhitektu. Iz tog odnosa proizlazi i Fabijanićev postavljajući biljeg vidljiv u svakoj od Vaništinih samostalnih izložbi u posljednjem desetljeću.

Postamentom za metalnu strehu u Arheološkom parku Principij u Rijeci na mjestu kuće bez važnosti i sirega značenja te postamentom za otvoreni križni rez u kamenom masivu za isповјedaonicu crkve bl. Augustina Kažotića arhitekta Borisa Magaša – Fabijanić pokazuje dijalog s baštinom te senzibilitet za minimalizam i esencijalizam prema oblicima

FOTOGRAFIJE POSTAVA IZLOŽBE:
GORAN VRANIC I MIRO MARTINIC

s mnogo suzdržane i sabijene snage iradijacije. Upravo na umijeće komunikacije istaknutih konkavnih udubljenja Magaseve crkve reagira ortogonalnim, križnim sustavom kompozicije, a ploštinu 'fasade' aktivira laganim pomakom stranica prema naprijed, odnosno rastvaranjem obrisa kriza. Jednako snažnom porukom pristupa izrađujući postament za Mozartov meteor Krhotina letećeg groba – spomenika Nenada Fabijanića amadeus-u povodom 200-godišnjice zemaljske smrti nebeskoga letaca.

Kroz cijelu izložbu i monografiju provlaci se njegova misao: „Razložnost pretpostavljam besmislu i suvišnoj dekoraciji, redukciju i minimalizam prividnoj raskoši i gomilanju, apstrakciju figuraciji ili, bolje rečeno, koegzistenciji u njihovom balansiranom omjeru.” Svakako je vidljiv Fabijanićev koncept koji slijedi – od prvih suradnji s Josipom Vaništom pa do recentnih izložbi *Omnibus: Neven Segvić* na Arhitektonskom fakultetu povodom 100. obljetnice rođenja Nevena Segvića i *Mita mijene* u Oris Kuci arhitekture – izložbom kojom nastavlja dugogodišnji razgovor o filozofiji, umjetnosti i predstavljanju umjetnosti između arhitekta Fabijanića i osobe i djela avangardnoga umjetnika Josipa Vanište.

Izloženi postamenti, uz pratnju nekoliko bitnih referentnih artefakata, proporcionalno su dimenzionirani i postavljeni u za tu priliku

unikatno obnovljenoj sceni male studijske galerije „Josip Račić” u Margaretskoj ulici kojom je Fabijanić želio istaknuti povijesno značenje izložbenoga komornog prostora. Izbor galerije nije bio slučajaj, već i sam izbor lokacije za Fabijanića predstavlja svojevrsnu poruku. Dok se na izložbi opredijelio na samo jedanaest eksponata – postamenata, monografija je proširena s još nekoliko izložaka ili, bolje rečeno, tema koje zaokupljaju Fabijanića. Fabijanićeva sposobnost nadogradnje i uživljanja u djelo drugoga može se pratiti kao koncept koji slijedi u svim svojim postavama odnosno izložbenim ostvarenjima.

U monografiji su se uz spomenute eksponate na izložbi našli i postament za Projekt N Josipa Vanište, postament s dva lica – crteži u prostoru okrenuti leđima za izložbu Vaništa '90, postament za Skizzebuch 1932.-2010. za izložbu Ukidanje retrospektive, niša za Tanjur sa šećernim kockama te niz postamenata koje Fabijanić radi na zajedničkoj izložbi s dizajnerom Oskarom Kogojem. Monografija završava dijalogom koji Fabijanić vodi s baštinom, kroz arhitektonski zahvat – zid s prezentacijom antičkih, rimskih kamenih fragmenata na Trgu kralja Tomislava u Opuzenu i postament u kamenu napuklom od značaja za Bartola Kašića i prvu gramatiku hrvatskoga jezika na glavnomu gradskom Trgu Petra Kresimira IV. u Pagu.

Izložba, kao i monografija koja ju prati, namjerno je koncipirana tako da otvara prostor za interpretaciju, ali i nadopunu i dijalog. Slojevito upoznavanje izložbenog odabira integrirano u monografiju čine prikazi arhitekture, dizajna, scenografije i crteža koji su stvoreni u stalnoj suradničkoj pratnji Željka i Davora Pavlovića, Eme Goricki i Studija Kušan. Na izložbi su još surađivali Ivica Turčić, Damir Mataušić, Slavomir Drinković i Lujo Kolveshi, a dizajn monografije potpisuje slovenski tim dizajnera Špela Drašlar i Toni Kancilja.

Monografija *Postamenti* odabrana je među 135 naslova na natječaju za najljepše oblikovanu hrvatsku knjigu za međunarodni natječaj „Best Book Design from all over the World” koji se održavao tijekom trajanja Sajma knjiga u Leipzigu i za izložbu „Book Art International” koja se održava u sklopu Međunarodnoga sajma knjiga u Frankfurtu. Nominacija za Godišnju nagradu Hrvatske komore arhitekata za istaknuti profesionalni doprinos u područjima konceptualnoga promišljanja samo dodatno potvrđuje *Postamente* kao esenciju profesionalnog iskustva profesora Nenada Fabijanića, odnosno izvrsnost koncepta njegovih izložbenih ostvarenja.